

Økonomiforvaltningen
Att.: Adm. Direktør Søren Hartmann Hede
Københavns Rådhus
1599 København V

Revisionsrapport – Revision af løn- og personaleområdet 2022

Indledning

Som led i den løbende revision af Københavns Kommunes regnskab for 2022 har vi foretaget revision af løn- og personaleområdet.

Rapporteringen er opbygget på følgende måde:

1. Formål og omfang mv.
2. Ledelsesresumé og konklusion
3. Observationer, risikovurderinger og anbefalinger
4. Udført arbejde
5. Formidling af risiko og væsentlighed

1. Formål, omfang mv.

1.1. Revisionens formål

Revision af løn- og personaleområdet er en del af den lovpligtige revision og indgår i grundlaget for vores påtegning af Københavns Kommunes årsregnskab.

Revisionens formål er at undersøge, om området administreres betryggende og i overensstemmelse med borgerrepræsentationens beslutninger, gældende love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Revisionens formål er endvidere at foretage en kritisk gennemgang af de forretningsgange og kontroller, der er etableret på området.

Det bedste værn mod uregelmæssigheder er hensigtsmæssige forretningsgange og gode interne kontroller, hvorfor vores revision i vidt omfang har baseret sig på efterprøvelse af forretningsgange og interne kontroller, og ikke undersøgelser specielt med henblik på opdagelse af uregelmæssigheder.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter forvaltningens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

1.2. Revisionens omfang og afgrænsning

Omfanget af vores arbejde fastlægges ud fra vores samlede vurdering af væsentlighed og risiko for væsentlige fejl.

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge niveauet for hensigtsmæssige og betryggende interne kontroller i overensstemmelse med kasse- og regnskabsregulativet m.v.

Revisionen er baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Dette indebærer, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

I forbindelse med revisionen tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige lønudbetalinger, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet udbetalingens rigtighed.

Ved gennemgangen af lønsager kategoriseres fejl og mangler i henholdsvis enkeltstående og systematiske.

Enkeltstående fejl og mangler er fejl og mangler, der ikke må forventes at opstå i tilsvarende sager fremover, idet der ikke ligger en fejlkilde til grund, som ensidigt påvirker resultatet i en bestemt retning. Taste-, tælle- eller sjuskefejl kan normalt betragtes som enkeltstående fejl, da de normalt ikke må forventes at opstå i tilsvarende sager.

Betydelige og/eller systematiske fejl og mangler er fejl og mangler, der må forventes at opstå i tilsvarende sager fremover, medmindre der sker en ændring. Systematiske fejl skyldes en fejl i "systemet" og må derfor forventes at opstå i tilsvarende sager, medmindre der ændres i f.eks. forretningsgange, programmerede kontroller mv. Betydelige fejl må forventes at opstå i tilsvarende sager af andre grunde, f.eks. fordi lønkontorets personale har misforstået en arbejdsgang, regel mv.

I Københavns Kommunes regnskab registreres desuden lønudgifter vedrørende en række selvejende institutioner, der har driftsoverenskomst med kommunen. Disse poster indgår tillige i særskilte regnskaber, der revideres og revisionspåtegnes af eksterne revisorer, som er valgt af bestyrelserne for de pågældende institutioner.

Vi skal gøre opmærksom på, at revisionen først anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

1.3. Revisionsarbejdets udførelse

Revisionen omfatter Intern Revisions bistand til Deloitte i forbindelse med lovpligtig revision af løn- og personaleområdet. Revisionen er udført på grundlag af godkendt revisionsplan for 2022 og er bl.a. gennemført ved besøg hos Koncernservice (KS).

Ved revisionen har vi vurderet de processer, der er væsentlige for revisionen.

Revision har omfattet:

- Design – og hvorvidt der på de konkrete aktiviteter er identificeret risici, som kan medføre tilsigtede eller utilsigtede fejl og mangler, og om der er udarbejdet hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange og interne kontroller, der afdækker disse.
- Implementering – og om de udarbejdede retningslinjer og interne kontroller rent faktisk er implementeret i kommunen.
- Effektivitet – og hvorvidt kontrollen har fungeret efter hensigten og har medvirket til at forebygge eller opdage tilsigtede og utilsigtede fejl og mangler på de konkrete aktiviteter.

Gennemgangen har endvidere omfattet en stikprøvemæssig gennemgang af et tilfældigt udvalgt antal lønsager.

2. Ledelsesresumé og konklusion

I forbindelse med den løbende revision af lønområdet for 2022 har vi identificeret de processer, der er væsentlige for revisionen, og vurderet design og implementering af forretningsgange og interne kontroller. Hvor det bidrager til vores revisionsoverbevisning samt forståelse af kontrolmiljøet på området, har vi testet kontrollerne.

Det er vores vurdering, at der generelt er etableret et kontrolmiljø, hvor automatiske og forebyggende kontroller sikrer, at fejl og mangler i al væsentlighed identificeres, og konstaterede fejl i høj grad rettes, inden lønudbetalingen sker.

Vores gennemgang af 109 lønsager viser en samlet fejlmængde på 7% efter lønudbetaling. De konstaterede fejl vurderes primært som enkeltstående fejl, hvoraf 5 sager er med umiddelbar udbetalingsmæssig betydning.

Der henvises til afsnit 3. og 4. for uddybning af ovenstående og andre relevante forhold.

3. Observationer, risikovurderinger og anbefalinger

Observationer opdeles i henholdsvis:

1. Nye bemærkninger og væsentlige observationer i forbindelse med den udførte revision
2. Bemærkninger og observationer, hvortil der vurderes, at disse videreføres i indeværende år
3. Lukkede bemærkninger og observationer i 2022

3.1. Nye bemærkninger og observationer 2022

3.1.1. Observationer, der er rettet mod forvaltningerne og KS

Organisationsområde	Forvaltningerne og Koncernservice	Revisionsområde/emne	Løn- og personaleområdet
Reference	Observationer og risici	Revisionsbemærkning	Omtalt år
Sags gennemgang	<p>Vi har i 2022 foretaget en gennemgang af en stikprøve på 109 gennemgåede sager.</p> <p>Gennemgangen har vist fejl og mangler i 8 tilfælde, som alle vurderes at være enkeltstående fejl og mangler.</p> <p>2 fejl med udbetalingsmæssig betydning kan henføres til forkert indtastning i KS af Covid-19 tillæg.</p> <p>2 fejl med udbetalingsmæssig betydning kan henføres til forkert indberetning fra enheder i SUF af ekstravagter og Covid-19 tillæg.</p> <p>1 fejl med udbetalingsmæssig betydning kan henføres til dobbelt indtastning i KS af kørselsgodtgørelse.</p> <p>1 fejl uden udbetalingsmæssig betydning kan henføres til fejl i KS ved erfaringsberegning.</p> <p>2 fejl uden udbetalingsmæssig betydning kan henføres til præciseringer i kørselsbemyndigelser.</p>	<p>Vores gennemgang viser en samlet fejlmængde på 7% af alle de gennemgåede sager.</p> <p>Der er primært konstateret enkeltstående fejl, hvoraf 5 ud af 8 har umiddelbar udbetalingsmæssig betydning.</p> <p>KS er enig i de observerede fejl, og vi vil senest i forbindelse med revisionen af årsregnskabet påse, at sagerne er berigtigede.</p>	<p>2022</p> <p style="text-align: center;">●</p>

3.2. Videreførte bemærkninger og observationer i 2022

Der er ingen videreførte kritiske bemærkninger i 2022.

3.3. Lukkede bemærkninger og observationer i 2022

I 2022 er der lukket én kritisk bemærkning og 3 væsentlige observationer for 2021:

- **Manglende risikoanalyse af det system-, rolle- og autorisationsparadigme, der er gældende i forhold til lønsystemet og forsystemer**

Vi har fået oplyst, at alle brugere og tildelte roller er gennemgået og vurderet i forbindelse med det nye autorisationskoncept, som er kørt i perioden fra ultimo 2021 til og med juni 2022.

Yderligere har vi konstateret, at der er etableret risikoreducerende kontroller af medarbejdere med indberetningsadgang til lønsystemet og forsystemer.

Punktet lukkes.

- **Fejl og mangler i enkeltsager vedrørende lønninger og vederlag**

Vi har konstateret, at KS har berigtiget alle fejl og mangler i enkeltsager vedrørende lønninger og vederlag.

Punktet lukkes.

- **Manglende ajourføring af eksisterende forretningsgange i KS**

Vi har fået oplyst, at KS har foretaget ajourføring af alle eksisterende forretningsgange, som har været forelagt Budget- og regnskabskredsen den 20. januar 2022.

Punktet lukkes.

- **Manglende implementering af forvaltningsspecifikke forretningsgange til afdækning af de identificerede risici, der fremgår af Bilag 1 til Forretningscirkulæret Ledelsestilsyn vedrørende Løn- og Personaleområdet**

Vi har fået oplyst, at alle forvaltninger har implementeret forvaltningsspecifikke forretningsgange til afdækning af identificerede risici, der fremgår af Bilag 1.

Punktet lukkes.

4. Udført arbejde

Revisionen har omfattet en gennemgang af følgende nøgleområder:

Fælles obligatoriske forretningsgange (Walkthrough):

- Løn 2.2 Midlertidigt tillæg og fradrag
- Løn 2.6 Ændring af strukturdata i lønsystem
- Løn 5.1 Ansøgt afsked
- Løn 5.5 Tjenestemandspension

Nøglekontroller:

- Faglig lønkontrol før og efter lønkørsel
- Anormalitetskontrol
- 1.-dagskontrol
- Faglig lønkontrol – VIP og særlig lønkontrol
- Lønafstemning mellem indkomst, lønsystem og Kvantum

Substanskontrol:

- Substansanalytiske handlinger
- Sagsgennemgang af 109 stikprøver, herunder følgende: Tilgang, Afgang, Ændringer, Skt. Annæ Gymnasium, selvejende plejecentre og kørselsgodtgørelse.

Gennemgang i øvrigt:

- Kørselsgodtgørelse – At underliggende dokumentation stemmer til de udbetalte kørselsgodtgørelser.

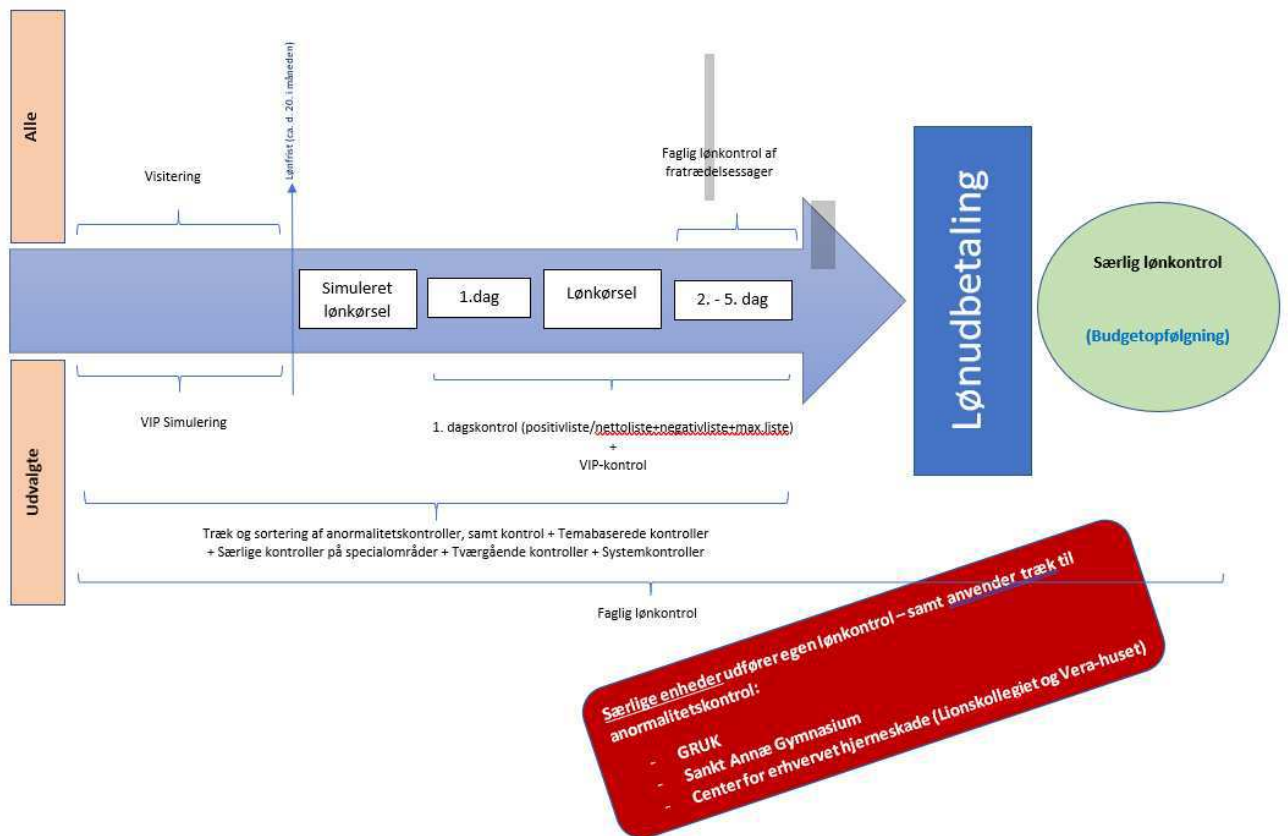
4.1. Fælles obligatoriske forretningsgange (Walkthrough)

Vi har vurderet design og implementering af udvalgte forretningsgange, som vurderes som værende væsentlige for lønprocessen. Dette er sket ved Walkthrough (vugge til grav-gennemgang) af de udvalgte forretningsgange, hvor der er foretaget en vurdering af, om forretningsgangene er designet hensigtsmæssigt. Derudover har vi efterprøvet, om processerne er implementeret som beskrevet.

Lønadministrationen foretages i 3 driftskontorer i Koncernservice, og alle driftskontorer er repræsenteret i vores Walkthrough. Vi har gennem Walkthrough opnået forståelse ved at observere sagsbehandlingen af tilfældigt udvalgte stikprøver samt interview af og forespørgsel til sagsbehandleren.

4.2. Nøglekontroller

Med henblik på at opnå forståelse af kontrolmiljøet på løn- og personaleområdet har vi foretaget test af nøglekontroller. Dette er foretaget gennem interviews af de respektive kontrolejere samt efterprøvelse af kontrollen.

Figur 1: Kontrolmiljø ved månedsløn (egen tilvirkning)

Anormalitetskontrol

Vi har testet anormalitetskontrollen, som består af udtræk og sagsbehandling af en række anormalitetsrapporter. Kontrollen bidrager til det samlede kontrolmiljø på lønområdet.

Revisionen har vist, at kontrollen er implementeret og fungerer efter hensigten.

1.-dagskontrol

Vi har revideret 1.-dagskontrollen, som omfatter udtræk og kontrol af følgende rapporter:

- Nettolisten/positivlisten
- Maxlisten
- Negativlisten

Revisionen har vist, at kontrollen er implementeret og fungerer efter hensigten.

Faglig lønkontrol

Vi har testet den faglige lønkontrol – før lønkørsel på baggrund af fx en simuleret lønspecifikation og efter lønkørsel på baggrund af fx en lønkørt lønspecifikation, som udføres på udvalgte typer af lønsager. Kontrollen bidrager til det samlede kontrolmiljø på lønområdet.

Revisionen har vist, at kontrollen er implementeret og fungerer efter hensigten.

Faglig lønkontrol - VIP

Vi har testet VIP-kontrollen, som udføres på alle lønudbetalinger for borgmestre og direktører inden lønudbetaling. VIP-kontrollen skal afdække risikoen for fejl i ansættelser med særlig interesse.

Revisionen har vist, at kontrollen er implementeret og fungerer efter hensigten.

Lønafstemning

Vi har påset, at KS løbende foretager lønafstemning, der sikrer, at lønudbetalinger i lønsystemet er korrekt overført til Kvantum samt korrekt indberettet til Skattestyrelsen (eIndkomst).

Vores gennemgang har ikke omfattet test af lønafstemningen ved den løbende revision. Test bliver foretaget ved den afsluttende revision af årsregnskabet 2022.

4.3. Substansrevision (sagsgennemgang)

Vi har foretaget stikprøvevis lønrevision for 2022. Lønrevisionen har til formål at sikre, at procedureerne omkring indberetning og udbetaling af løn fungerer betryggende.

Vores lønrevision tager afsæt i ovenstående vurdering af de arbejdsgange og interne kontroller, som har væsentlig betydning for løndannelsen - både centralt og decentralt. På baggrund af denne vurdering har vi udvalgt et antal lønsager til test af forretningsgangene.

I lighed med sidste år har vi anvendt Tableau, som er et analyseværktøj, hvor man indlæser data fra Skattestyrelsen (eIndkomst). Tableau laver så en fyldestgørende analyse, hvor man kan se udviklingen for hele KK ned til medarbejdere på CPR-niveau. Dertil bruges dette værktøj også til at udvælge stikprøver, dette gøres ud fra, at Tableau viser outliers/anomaliteter.

Stikprøverne har omfattet ansatte medarbejdere i forvaltningerne.

Vi har foretaget test af kontroller i 109 personsager. Gennemgangen har vist fejl og mangler i 8 tilfælde, som alle vurderes at være enkeltstående fejl og mangler.

5. Formidling af risiko og væsentlighed

Prioritet 1 – markeres med

- Prioritet 1-markeringer anvendes for risici, der anses for kritiske. I forbindelse med beretninger kan det observerede forhold efter nærmere vurdering eventuelt give anledning til en revisionsbemærkning.
- En risiko anses for kritisk, såfremt der er en høj grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en betydelig effekt og/eller har en betydelig udbredelse.
- Prioritet 1-markeringer rapporteres til ledelsen med krav om, at disse forelægges for det stående udvalg. Observationen medtages i delberetninger og beretninger til Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

Prioritet 2 – markeres med

- Prioritet 2-markeringer anvendes for risici, der anses for væsentlige. Observationerne må ikke have en karakter, der kan medføre revisionsbemærkninger i årsberetningen.
- En risiko anses for væsentlig, såfremt der er en middel grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en vis effekt og/eller har en vis udbredelse.
- Prioritet 2-markeringer rapporteres til ledelsen med anbefaling om, at disse forelægges for det stående udvalg. Observationen medtages ikke i delberetninger og beretninger.

Prioritet 3 – markeres med

- Anvendes for risici, der anses for mindre væsentlige og som derfor kun rapporteres til ledelsen som opmærksomhedspunkter.
- En risiko anses for mindre væsentlig, såfremt der er en lille grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en lille effekt og/eller har en lille udbredelse.

Afslutning

De konstaterede forhold har været drøftet med relevante personer for afklaring af eventuelle faktuelle fejl.

Yderligere spørgsmål eller kommentarer til rapporten kan rettes til Deloitte, Jakob B. Ditlevsen på telefon 2216 7711 eller Intern Revision, Jesper Andersen 2042 9088.

København, den 2. december 2022

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jakob B. Ditlevsen
statsautoriseret revisor

Københavns Kommune

Intern Revision

Jesper Andersen
revisionschef

c.c. Københavns Kommunes forvaltninger og Intern Revision

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

"Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument."

Jakob B. Ditlevsen

Revisor

Serienummer: CVR:33963556-RID:98835136

IP: 87.49.xxx.xxx

2022-12-02 06:15:17 UTC

NEM ID

Jesper Gjøtterup Andersen

Økonomiansvarlig

Serienummer: PID:9208-2002-2-803090514280

IP: 193.169.xxx.xxx

2022-12-02 08:04:02 UTC

NEM ID

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>